

Mladí praktičtí lékaři, nastupte do služeb!

Československo 1972: Mladá dětská lékařka vykonává službu na dětské pohotovosti v okresním městě. Její kolegyně pracuje v ambulanci, ona sama má povinnost objíždět pacienty, jejichž rodiče přivolají lékařskou pomoc domů. Ve 23.15 je právě na cestě k rodině, která bydlí 15 km od města v horách. Hustě sněží, cesta trvá dlouho, řidič sanitky má obtíže ji k pacientovi dopravit. Konečně jsou na místě. Před nehostinně vypadajícím domem nikdo nečeká, zvonek nefunguje. Lékařka vstupuje do domu a tápe ve tmě po schodech. Konečně nachází správné dveře a rodiče ji pouštějí do bytu. Oba sledují seriál v televizi, sdělují lékařce, že jejich tříleté dítě má horečku. Dívka vypadá spokojeně, lékařka měřením zjišťuje teplotu 37,3 °C. V málo komfortních podmínkách dítě pečlivě vyšetřuje, stanovuje diagnózu zánětu nosohltanu, doporučuje rodičům léčbu, z brašny jim rovnou vydává antipyretika a doporučuje kontrolu u praktického pediatra v průběhu dne. Rodiče se vracejí k televizi, lékařka s řidičem odjíždí. Pracuje každý všední den od 8 ráno do čtyř odpoledne, každý měsíc má 3 služby ve všední den a jednu o víkend. Svou mladší, devítiměsíční dcerku dává přes den do jeslí. Dnes ráno ji tam bude muset odvézt manžel. Lékařka s rodinou bydlí v malém bytě v panelovém domě. V okolí domu je bahno a zatím chybí chodníky, v bytě netěsní dvě okna a zatím teče jen studená voda. Přesto jsou šťastní, že se ho konečně dočkali. Na letní dovolenou pojedou do českých hor, budou bydlet ve stanu, hotely jsou drahé a nabídka je malá. Nyní je půl druhé ráno a sanitka se pomalu blíží zpět k nemocnici, kde je pracoviště pohotovosti. Lékařka se na místě dozvídá, že je čekají další dva výjezdy. Loučí se s myšlenkou na spánek, byť krátký. Její kolegyně zatím ošetřila všechny děti, které dorazily na místo, čekárna je prázdná. V „socialistickém“ státě musí být lékařská péče zajištěna všem a lékařům je tento

režim nařízen, nemohou počítat s odpočinkem. Lékařka se v 6 hodin ráno stihne vysprchovat a k smrti unavená odchází do své ordinace. Záleží jí na tom, aby se všem dětem dostalo potřebné péče. Ale takto je to skoro nelidské. Něco se musí změnit.

Česká republika 2023: Je 23.15, sobota večer. Čekárna dětské pohotovosti je plná, další rodiče s nemocnými dětmi čekají na ulici. Některé děti pláčou, rodiče jsou nervózní, hádají se o pořadí. Sestra pravidelně vychází do čekárny a snaží se děti třídit podle závažnosti, v případě nutnosti volá lékařku. Ta je v práci od 7.00 ráno, ošetřila už 107 dětí. Přesto se dětem ošetření nedostává dost rychle. Lidé v čekárně slovně útočí na sestru, v ambulanci pak vyčítají lékařce, že s dítětem čekali dvě hodiny. Lékařka nikomu nevysvětluje, že od tří odpoledne nic nejedla. Snaží se co nejrychleji pomáhat dalším dětem. Její směna měla končit v 19.00, ale na noční směnu se nikdo nepřihlásil. Lékařů do služeb je zoufale málo. Kde všichni jsou? Ve svobodném státě někteří soukromí lékaři dávají přednost svému maximálnímu komfortu a zajištění kvalitní péče dětem je tím významně omezeno. Jedna z těch, které by ji mohly vystřídat, mladá praktická dětská lékařka, pracuje přes týden ve své soukromé ordinaci. Nemocným dětem se obvykle věnuje dopoledne, odpoledne provádí preventivní prohlídky, pokud jsou nějaké děti objednány. Končí obvykle nejpozději ve dvě odpoledne, pak odjíždí domů. Bydlí v pěkném rodinném domě v klidné čtvrti. Na letní dovolenou pojedou na Maledivy. Prý je tam krásný písek a přímo na pláži míchají dobré drinky. A dnes, v sobotu, uspořádali na zahradě grilování. Starost o to, kdo právě teď pracuje v ordinaci dětské pohotovosti a stará se o děti i z její ordinace, si nepřipouští. Sama už neslouží řadu let – je to tak příjemné, spát každou noc ve své posteli, mít volný každý víkend a všechny svátky! A pojišťovny jí platí za práci ve

všední den dost, žádné „drobné“ za práci v noci či o víkendu nepotřebuje. Její kolegyně na pohotovosti právě vysvětluje jednomu otci, že před jeho synkem s rýmou skutečně musí upřednostnit holčičku s vysokou horečkou a známkami krvácení do kůže. Má podezření, že dívka může mít meningokokovou sepsi. Rychle zařizuje vše potřebné, dívka odjíždí sanitkou na jednotku intenzivní péče. Za dveřmi čeká 109. dnešní pacient. Tentokrát už opět virová infekce. Lékařka je k smrti unavená. Záleží jí na tom, aby se všem dětem dostalo potřebné péče. Ale takto je to skoro nelidské. Něco se musí změnit.

Dovětek: Lékařská pohotovostní služba pro děti (LPS) funguje jako přednemocniční péče, mimo běžnou pracovní dobu praktických pediatrů. Z logiky věci je třeba, aby tuto službu zajistili právě PLDD. Nemocniční lékaři tyto služby pokrýt nemohou, mají i tak příliš mnoho přesčasových hodin v ÚPS službách v nemocnicích. Podle aktuálního průzkumu provedeného mezi poskytovateli LPS však většinu služeb bez účasti nemocničních lékařů není možné obsadit. Většina LPS tak má trvalé problémy se zajištěním služby. Rozsah ordinačních hodin na pohotovostech se proto zkracuje. Většina respondentů vidí příčinu problému v neochotě praktických pediatrů ve službách pomoci. Ti PLDD, kteří slouží, jsou navíc v průměru vyššího věku a postupně odcházejí do důchodu.

Mladí praktičtí pediatři, budoucnost pediatrie a kvalita péče o děti v naší zemi záleží do velké míry i na vás. Děti mohou akutně onemocnět kdykoli, nejen v řádné pracovní době a potřebují pak v ordinaci LPS lékaře s vaší kvalifikací. Prosím, přihlaste se do služeb.

Díky,

Ivan Peychl

Pediatrické oddělení,

Fakultní nemocnice Bulovka, Praha